

Súd: Okresný súd Rožňava
Spisová značka: 6C/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7821200022
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ing. Judita Gabonaiová Hrenčuková
ECLI: ECLI:SK:OSRV:2021:7821200022.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rožňava, sudkyňou Mgr. Ing. Juditou Gabonaiovou Hrenčukovou, v spore žalobcov: T. X. N. J. D., Q. XX.XX.XXXX, U. Y. XXXX/XX, XXX XX N. G. T. X. N. J. D., Q. XX.XX.XXXX, U. N. XXX, XXX XX N., zastúpených advokátkou Mgr. Ivicou Štigitz, so sídlom Šafárikova 8, 048 01 Rožňava, proti žalovanému v X. N. S. X., Q. XX.XX.XXXX, U. N. XX, XXX XX N., zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Chmurom, so sídlom Zvonárska 8, 040 01 Košice a žalovanému v 2. rade Union poisťovňa, a.s., so sídlom Karadžičova 10, 813 60 Bratislava, IČO: 31 322 051, v konaní o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Súd z a v ä z u j e žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v 1. rade sumu 15.000,- Eur a žalobcovi v 2. rade sumu 15.000,- Eur, titulom náhrady nemajetkovej ujmy vyplývajúcej zo zásahu do osobnostných práv žalobcov v 1. a 2. rade, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcov z a m i e t a .

III. Súd p r i z n á v a žalobcom v 1. a 2. rade náhradu trov tohto konania podľa pomeru úspechu vo veci vo výške 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali od žalovaných zaplata sumy vo výške 40.000,- Eur žalobkyni v 1. rade a sumy vo výške 40.000,- Eur žalobcovi v 2. rade spoločne a nerozdielne titulom náhrady nemajetkovej ujmy, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

2. Žalobcovia sa podaným žalobným návrhom a svojimi písomnými vyjadreniami domáhali ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla protiprávnym konaním žalovaného v prvom rade. Pasívnu legitimáciu žalovaného v rade 2. rade odôvodňujú na základe uzavretej Zmluvy o povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla 0074100160, medzi vlastníkom vozidla a žalovaným v rade 2, s poukazom na Rozhodnutie Súdneho EÚ dvora vo veci pod sp.zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, ktorým bolo potvrdené, že pasívne legitimovaným subjektom pri vzniku nemajetkovej ujmy, ktorej následkom je smrť osoby, je osoba, do ktorej práv bolo zasiahnuté, tzv. pozostalá osoba oprávnená uplatňovať si škodu od poisťovne, ak takáto ujma bola spôsobená aj vozidlom, ktoré bolo u poisťovateľa riadne poistené v zmysle povinnosti povinného zmluvného poistenia určenej podľa smerníc Rady Európskej únie a na území Slovenskej republiky podľa ust. § 4 ods. 2 a ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobcovia v 1. a 2. rade svoj nárok na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zo strany žalovaného v 1. a 2. rade majú bezpochybne preukázanú a to tak, že usmrtením ich blízkej osoby pri dopravnej nehode, ktorá sa stala dňa 05.08.2019 na štátnej ceste číslo 11/587 v km 13,100 v katastrálnom území mesta

Rožňava kedy došlo k porušeniu práv ochrany osobnosti žalobcov a to zásahom do práva na súkromie a rodinný život, ktoré sú chránené ústavnými princípmi každého demokratického štátu. Žalobcovia taktiež odôvodňujú svoj nárok na základe začatia trestného stíhania a vyšetrovania v uvedenej veci pod sp.zn.: Pv 464/19/8808 vo veci prečinu usmrtienia podľa ust. § 149 ods. 1, ods. 2 a), § 157 ods. 1), 2), § 158 Trestného zákona vedeného proti žalovanému v prvom rade. Žalovaný v 1. rade bol odsúdený dňa 05.11.2020 Trestným rozkazom v konaní vedenom pod sp.zn.: 15T/91/2020, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 20.11.2020 za vec prečinu usmrtienia podľa ust. § 149 ods. 1, ods. 2 a) Trestného zákona. Žalobcovia ďalej uviedli, že predmetom ochrany osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) je nehmotná hodnota ľudskej osobnosti. Podľa slovenskej právnej teórie právo na ochranu osobnosti prestavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka. Subjektom tohto práva môže byť preto len fyzická osoba. Zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Možnosť priznať peňažnú náhradu za zásah do práva na ochranu osobnosti sa predpokladá až v prípade, ak sa primerané morálne zadosťučinenie ukazuje ako nepostačujúce. V tomto prípade je právo žalobcov nezvratiteľne porušené a to tak, že pri predmetnej dopravnej nehode zomrel ich jediný syn. (Uvedené možno vyvodiť aj z Rozhodnutia Najvyššieho súdu zo dňa 31.03.2016, sp.zn.: 3Cdo 301/2012). Žalobcovia v 1. a 2. rade uviedli, že smrť ich jediného syna im spôsobila obrovské psychické problémy, ktorými trpia v dôsledku jeho straty. V dôsledku smrti syna došlo k pretrhnutiu rodinných väzieb medzi nimi, ktoré boli veľmi veľké a k ich násilnému pretrhnutiu došlo práve pri usmrtení počas dopravnej nehody, ktorú spôsobil vodič motorového vozidla a to žalovaný v 1. rade, ktorý sa síce za svoje konanie ospravedlnil, no s ohľadom na výklad dikcie § 11 Občianskeho zákonníka, takéto morálne ospravedlnenie vzhľadom na vzniknutú situáciu nie je postačujúce, nakoľko porušenie ich práv je nezvratné. Žalovaný v 1. rade podľa názoru žalobcov preto nesie plnú zodpovednosť podľa ust. § 420 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia ako matka a otec zomrelého syna, ktorý mal len 22 rokov a bol ich jediným dieťaťom uviedli, že so stratou syna sa nevedia vyrovnáť nakoľko s nimi žil v domácnosti a mali k nemu vytvorené silne citové puto. V neposlednom rade, uvedené možno dôvodiť aj tým, že došlo k porušeniu práv na zdravie a život obete dopravnej nehody ako aj to, že tento zásah nemožno odstrániť žiadnym morálnym ospravedlnením, ktorá by bola primerane vyváženou k vzniknutej nemajetkovej ujme. Žalobcovia uvádzajú, že právo na súkromie fyzickej osoby zahŕňa aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s inými ľuďmi a s ohľadom na skutočnosť, že súčasťou súkromného rodinného života je i rodinný život, zahrňuje toto vzťahy medzi blízkymi, ktoré prispievajú k rozvoju každej z týchto osobností. V predmetnom prípade je preto poukázané, že došlo k porušeniu tohto práva, ktoré možno vyvodiť s interpretácie a aplikácie článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Žalobcovia poukázali aj na judikatúru, v zmysle ktorej má fyzická osoba (človek, § 7 ods. 1 OZ) právo na ochranu osobnosti. Podľa ustálenej judikatúry (porov. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 77/2009, 5 Cdo 265/2009, 4 Cdo 168/2009, 2Cdo 194/2011, 3 Cdo 228/2012, judikát R 1/2015) je súčasťou práva na ochranu osobnosti i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahrňuje tiež právo fyzickej osoby na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Vzhľadom na neodstrániteľné následky konania žalovaného v 1. rade je priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch jediným prostriedkom zmiernenia straty blízkej osoby, keď právoplatné odsúdenie v trestnom konaní žalovaného v 1. rade nie je možné považovať za dostatočné zadosťučinenie. Spôsobená nemajetková ujma, ktorú žalobcovia utrpeli je však veľmi ťažko vyčísliteľná vo finančnom vyjadrení. Náhrada nemá byť vnímaná ako náhrada za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Vo všeobecnosti treba vychádzať z toho, že pri nemajetkovej ujme možno priznať tieto druhy ujmy: biologickú (lekársky overená ujma na zdraví), morálnu (vnútorná bolesť) a ujmu na ľudských vzťahoch, t.j. podstatná zmena každodenného života (vo veci C-350/14, Lazar v. Allianz SpA). V tomto konkrétnom prípade je potrebné poukázať, že u žalobcov ide o ujmu morálnu a ujmu

na ľudských vzťahoch. Žalobcovia ďalej uviedli, že na rozdiel od odškodnenia v prípade zodpovednosti za škodu, pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peňažnej forme súdom nestanovuje zákon žiadne medze a uplatňuje sa široká miera voľnej úvahy. Odlišnosť oboch inštitútov potvrdzuje aj samotné znenie § 16 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak niekto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí inému škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovenia tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie. Keďže skutočnú ujmu nie je možné presne zistiť (dá sa len predpokladať), výška nemajetkovej ujmy sa nedá presne vyčíslieť a teda ani preukázať. K posúdeniu nároku žalobcov na nemajetkovú ujmu uviedli body, v ktorých vidia opodstatnenosť nároku k čomu uvádzajú, že všeobecne možno argumentovať nárok na nemajetkovú ujmu kumulatívne ust. § 11 a 13 zák. č. 40/1964 Zb. (ďalej len „Občiansky zákonník“). Podľa ust. § 11 zák. č. 40/1964 Zb.: „Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Podľa ust. § 13 ods. 1 až 3 zák. č. 40/1964 Zb.: „Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.“ K možnej námietke premlčania zo strany žalovaného žalobcovia uviedli, že nárok na nemajetkovú ako osobitný druh ochrany vzniká okamihom porušenia právnej povinnosti a teda k prvému porušeniu prišlo dňa 20.07.2019, keď boli usmrtení rodinní príslušníci žalobcov pričom premlčacia lehota na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je trojročná. Žalobcovia uviedli, že vodič svojim konaním porušil ust. § 4 ods. 1 písm. c), e), f) zák. č. 8/2009 Z. z. a to tak, že dňa 05.08.2019 neprispôbil jazdu a jej rýchlosť povahe stavu vozovky ako aj jeho schopnostiam následkom čoho došlo k dopravnej nehode s fatálnymi následkami o čom jednoznačne svedčia aj závery Znaleckého posudku č. 82/2019 a trestné stíhanie za prečin usmrtenia podľa ust. § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. K žalovanej výške nemajetkovej ujmy žalobcovia uviedli, že výšku riadne preukázali a to viacerými tvrdeniami, že zo strany žalovaného v 1. rade došlo k vážnemu zásahu do ich osobnostných práv a to tým, že tento zapríčinil predmetnú dopravnú nehodu ako aj povinnosť žalovaného v 2. rade spoločne plniť takúto nemajetkovú ujmu osobám, ktoré utrpia zásah do svojich osobnostných práv, ktorá je daná smernicami a to najmä článkom 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článku 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktoré sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. (Z rozhodnutia Súdného dvora EÚ z 24.10.2013, sp.zn.: C-22/12). Podľa názoru žalobcov, pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke motorových prostriedkov. Je legitímne, aby nemajetková ujma spôsobená pozostalým pre obeť dopravnej nehody v priamej príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla bola považovaná za škodu podľa § 4 ods. 2 Zákona č. 381/2001 Z. z. a aby pod takúto nemajetkovú ujmu mohlo byť subsumované aj porušené právo podľa ust. § 11 a 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka. (Z rozhodnutia Okresného súdu Topoľčany, sp.zn.: 6C/143/2012 zo dňa 03.03.2017). Uvedenú povinnosť žalovaného v 2. rade preto riadne možno reflektovať na základe toho, že tomuto jednak táto povinnosť vyplýva eurokonformným výkladom zo smerníc EÚ upravujúcich povinné zmluvné poistenie vozidiel, ako aj kauzálneho nexusu v podobe uzavretia platnej poisťovnej zmluvy s vlastníkom vozidla v čase spôsobenia dopravnej nehody a nahlásenia poisťovnej udalosti č. 14944-2019 dňa 05.08.2019 a to bezprostredne po dopravnej nehode. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2011, sp. zn. 4 Cdo 232/2010: " Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je - vždy - v závislosti na

individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru dovolacieho súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Podľa ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka.: „ Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.“ Ako už možno vyvodiť z predošlej judikatúry súdov na území Slovenskej republiky, pri posudzovaní výšky a nároku je potrebné posúdiť rozsah poškodenia a ujmy, ku ktorej došlo zásahom do práv osobnosti ako aj preukázať príčinnú súvislosť. Žalobcovia v závere žalobného návrhu ešte raz podotkli, že ide o závažné porušenie. Aj keď v obdobných prípadoch týkajúcich sa tak závažného porušenia povinnosti neexistuje mnoho judikátov, žalobcovia v súvislosti s výškou ujmy dávajú do pozornosti že podľa smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (Ú. v. ES L 103, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 10) nie je ustálená výška nemajetkovej ujmy, ktorá prislúcha pozostalej osobe avšak vzhľadom na poškodených je v prípade ujmy na zdraví výška minimálneho poistného krytia 1. 000 000 EUR na poškodeného alebo 5. 000 000 EUR na nehodu bez ohľadu na počet poškodených. Žalobcovia si v dôsledku toho dovolili preto poukázať na judikatúru slovenských súdov, ktoré pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy, ktorá patrí pozostalým vychádzali z rozsahu zásahu do ich práv a narušeniu citových väzieb s obeťou dopravnej nehody, čo je aj v tomto prípade zjavne preukázané. Z judikatúry českého najvyššieho súdu možno poukázať na fakt, že z výsledku spoločného skúmania sudcov trestného i občianskoprávneho a obchodného kolégia vyplýva, že sa zhodli na tom, že pri stanovení výšky náhrady je na mieste prihliadnúť tiež na judikatúrou vymedzené kritériá a to najmä na strane poškodených osôb a im blízkych osôb posudzujúc intenzitu ich vzťahu, vek zomrelého a pozostalých, dopad do ich duševnej sféry. Z rozhodovacej praxe súdov žalobcovia poukazujú na vec vedenú na Najvyššom súde SR sp.zn. 3Cdo/18/2016 zo dňa 22.06.2016, v ktorej v obdobnej veci krajský súd priznal výšku nemajetkovej ujmy 23.000 eur, pričom poukazujú aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 26.09.2013 sp.zn. 3Cdo/228/2012 ako na obdobný prípad. Najvyšší súd SR v spomínanom rozsudku zo dňa 22.06.2016 sp.zn. 3Cdo/18/2016 na základe vyššie uvedeného súd pri určení peňažnej náhrady prihliadol na nenapraviteľný smrteľný následok vzniknutý v dôsledku protiprávneho konania žalovaného v 1/rade, ako aj na následky, ktoré smrť dcéry žalobkyne u nej vyvolala. Účelom finančného zadosťučinenia nie je kompenzovať žalobkyňu stratu dcéry, ale je do istej miery účelom kompenzovať emocionálne útrapy žalobkyne vyvolané smrťou dcéry. Preto súd vzhľadom na výsledok dokazovania za primeranú na tento účel považoval sumu 25.000 eur. Podľa súdu takáto výška finančnej satisfakcie je v súlade s mierou zavinenia žalovaného v 1/rade tak ako to bolo zistené a preukázané v trestnom konaní. Žalobcovia uviedli, že plnenie v celkovej hodnote 40.000,- EUR pre každého z rodičov usmrteného syna, ktoré žiadajú síce nezmierni ich následky, no pomôže im v ich nesmieme ťaživej a psychicky náročnej situácii, ktorá potvrdá celý ich život, nakoľko obeť nehody bol ich jediným potomkom a jeho smrťou sa už nikdy nebudú môcť tešiť ani z vnúčat, ktoré by ich syn mohol v budúcnosti mať. Preto majú odôvodnený názor, že súd by im mal priznať najvyššiu možnú mieru takejto satisfakcie akej sa dožadujú. Uvedené možno vyvodiť aj z rozhodnutia Okresného súdu Skalica, sp.zn.: 7C/3/2018 zo dňa 17.01.2019. V obdobných prípadoch rozhodol o výške 25.000,- Eur pre každého z poškodených aj Okresný súd Topoľčany, sp.zn.: 6C/143/2012 rozhodnutím to dňa 03.03.2017 a to vzhľadom na ich citové väzby, zásah do ich práv ako aj priamo pokrvnú väzbu k obetiam nehody. Podporne možno uviesť aj ďalšie rozhodnutia, ktorými bola žalobcom v obdobných prípadoch priznaná ešte väčšia suma náhrady nemajetkovej ujmy. Ide napríklad o rozhodnutie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, sp.zn.: 10C/149/2012 zo dňa 24.11.2015. Ďalej možno uviesť aj rozhodnutie Krajského súdu Trenčín, sp.zn.: 6Co/810/2014 zo dňa 07.07.2015 pričom tento dospel k záveru, že suma 30.000,- EUR pre každého zo žalobcov je postačujúca. Žalobcovia na záver uviedli, že nakoľko je žalovaný v 2. rade subjektom v oblasti poskytovania poistenia, hornú hranicu výšky nemajetkovej ujmy ponecháva na zväžení konajúceho súdu s poukazom na tú skutočnosť, že žalovaný v 2. rade vykazuje obrovské zisky a plnenie žalobcom z jeho strany nebude likvidačné.

3. Žalovaný v 1. rade vo svojich písomných podaniach uviedol, že je pravdou, že bol uznaný vinným Trestným rozkazom Okresného súdu Rožňava sp. zn.: 15T/91/2020 zo dňa 05.11.2020 zo skutku, ktorý sa mu v podanej obžalobe dával za vinu a teda spôsobil nej nehody, kde ako vodič viedol OMV Peugeot 406 P. N. XXX U.. Pri dopravnej nehode bohužiaľ zomrel jeho kamarát J. D., syn žalobcov. Uvedeného mu je nesmierne ľúto, hlboko toho ľutuje, bude si uvedené vyčítat' do konca života. J. bol jeho dobrý priateľ, on sám sa s uvedeným doteraz nevyporiadal. Aj tu sa chce rodičom J. ospravedlniť. Viac sa k uvedenej nehode nechcel vyjadrovať. Chcel len uviesť k obsahu podanej žaloby tak ako

žalovaná v 2. rade uviedla, že je rozpor medzi tým, akú sumu žalobcovia požadujú v petite žaloby a tým, akú sumu uvádzajú v obsahu žaloby. Takisto uviedol, že podľa jeho vedomostí nie je pravda to, že by obaja rodičia žili v spoločnej domácnosti s J.. Uvedené vyplynulo z výpovede otca J., ktorú urobil pred vyšetrovateľom. Pokiaľ ide o žalobu uplatňované nároky pozostalými, t.j. žalobkyne 1./, a žalobcu 2./ (ďalej ako „žalobcovia“) je toho názoru, že tieto nároky majú byť plnené z povinného zmluvného poistenia, teda, že by ich mala plniť žalovaná 2./ Union poisťovňa, a.s. V tomto zmysle poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ (ďalej ako „Súdny dvor“) - Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 24. októbra 2013 vec C-277/12, ako aj rozsudok Súdneho dvora vo veci C-22/12. Otázkou posudzovanou druhým menovaným rozsudkom Súdneho dvora bol návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej aj „ZFEÚ“), podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove z 8. novembra 2011 a doručený Súdnemu dvoru 17. januára 2012, ktorý súvisel s konaním žalobkyne X. F. proti N. R., U. F., a ktorý vo výroku uvádza, cituje: „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti a článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“ Súčasne uviedol, že Súdny dvor v citovaných rozsudkoch odstránil aj možné nejasnosti v terminológii, keď vyriekol, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice. Rozsudok Súdneho dvora je záväzný odo dňa vyhlásenia nielen pre súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, ale do budúcnosti pri rozhodovaní podobných prípadov zaväzuje všetky sudy členských štátov Európskej únie. Vo svetle uvedených faktov a v súlade s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov /„Náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať“/. On sám je stále práce neschopným po uvedenej nehode. Nevlastní žiaden majetok. K žalovanej sume sa nevyjadril nakoľko tam bola disproporcja medzi obsahom žaloby a žalobným petitom. Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby konajúci súd rozhodol tak, že žalovaná 2./ je povinná nahradiť žalobcom nemajetkovú ujmu. Po opravení chyby v písaní v požadovanej sume bude konečné rozhodnutie na súde. Uviedol, že bol potrestaný už trestne, osobne ako uvádzal, si to čo sa stalo ponesie do konca života. Ďalej uviedol, že na hrob chodí vždy keď má na to príležitosť - nesie to veľmi ťažko. Ohľadne uvádzaného rozsudku Krajského súdu v Trenčíne a tam uvádzanej sume 270.000,-EUR uviedol, že nešlo o jednu sumu, ale povinnosť viacerých žalovaných zaplatiť viacerým žalobcom v súčte uvádzané.

4. Žalovaný v 2. rade vo svojich písomných podaniach uviedol, že k porušeniu práv na ochranu osobnosti žalobcov malo dôjsť v súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa 05.08.2019, pri ktorej došlo k úmrtiu syna žalobcov. Dopravnú nehodu spôsobil žalovaný v 1. rade ako vodič motorového vozidla, ktoré bolo v tom čase povinne zmluvne poistené u žalovaného v 2. rade. Žalovaný v 1. rade bol Trestným rozkazom zo dňa 05.11.2020, sp. zn. 15T/91/2020, právoplatným a vykonateľným dňa 20.11.2020, odsúdený za prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Podľa petitu žaloby si každý zo žalobcov uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- Eur. V texte žaloby však žalobcovia uvádzajú, že žiadajú plnenie v hodnote 30.000,- Eur pre každého z nich. Žalovanému v 2. rade tak nie je zrejmé, akú sumu vlastne žalobcovia žiadajú. Odhliadnuc od nejasnosti v uplatnenej sume, požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy (či už v sume 30.000,- Eur alebo 40.000,- Eur) považuje žalovaný v 2. rade za neprimeranú. Platná právna úprava neustanovuje výšku nemajetkovej ujmy, túto určuje len súd. Z hľadiska právnej istoty však súdne rozhodnutia nemôžu byť „prekvapivé“ a priznávaná výška má byť pre povinnú stranu predvídateľná. Výška priznanej nemajetkovej ujmy musí byť primeraná, pričom rozhodujúca je závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Výška nemajetkovej ujmy by mala vychádzať z detailného dokazovania vzťahov medzi príbuznými a zomrelými,

príčom by sa mala skúmať najmä intenzita ich vzťahu, vek zomrelých a pozostalých, existenčná závislosť na zomrelých, postoj škodcu, miera jeho zavinenia podobne. V tejto súvislosti žalovaný v 2. rade poukázal na to, že žalobcovia v žalobe nijakým spôsobom nezdôvodňujú uplatnený nárok. Opis zásahu do osobnostných práv žalobcov je len všeobecný, uplatniteľný takmer pre každý prípad smrteľnej dopravnej nehody. Pre žalovaného v 2. rade je preto veľmi náročné vyjadriť sa k samotnému nároku žalobcov a jeho výške. Žalobcovia v žalobe odkazujú na Trestný rozkaz zo dňa 05.11.2020, sp. zn. 15T/91/2020, a Znalecký posudok č. 82/2019 zo dňa 26.09.2019, ktoré nie sú prílohou k žalobe (resp. žalovanému v 2. rade neboli doručené). Obsah týchto listín môže byť pre posúdenie okolností daného prípadu kľúčovým. Žalovaný v 2. rade navrhuje, aby bol uvedený Trestný rozkaz a Znalecký posudok pripojené k predmetnému sporu. Dôležitým je výsluch žalovaného v 1. rade, ktorý žalovaný v 2. rade rovnako navrhol, pretože môže prispieť k doplneniu okolností dopravnej nehody. Žalovaný v 2. rade sa domnieval, že žalovaný v 1. rade a zomrelý J. D. boli v čase dopravnej nehody pod vplyvom návykových látok, čo vyplýva z Relácie dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody, ktorú žalovaný v 2. rade zaslal spolu s týmto podaním. Ak by sa uvedená domnienka potvrdila, je nevyhnutné, aby túto skutočnosť súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy. Samozrejme žalovaný v 2. rade súhlasil aj s navrhnutým dôkazom - výsluchom samotných žalobcov. V súvislosti s námietkou o neprimeranosti uplatnenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalovaný v 2. rade predložil konajúcemu súdu prehľad rozhodnutí súdov vo veci náhrady za ujmu spôsobenú v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, ktorého autorom je JUDr. Róbert Šorl, predseda Okresného súdu v Prievidzi, autor článku Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) I. a II. časť, publikovaného v Bulletin slovenskej advokácie, r. 2017 a ktorý problematiku prednáša aj na Justičnej akadémii. Aj z uvedeného prehľadu je zrejmé, že výška uplatnenej náhrady žalobcami nezodpovedá zásade proporcionality, ktorú je v tomto prípade potrebné aplikovať. V neposlednom rade žalovaný v 2. rade poukázal na vyjadrenie žalobcov k dosahovaniu ziskov žalovaného v 2. rade ich prepojeniu s výškou uplatnenej nemajetkovej ujmy. Ďalej uviedol, že jeho zisk nemôže mať na výšku nemajetkovej ujmy žiadny vplyv, a preto považoval tento argument žalobcov vo vzťahu k tomuto sporu za právne bezvýznamný. Navyše výška priznanej náhrady sa následne odzrkadľuje vo výpočte poistného za povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na záver žalovaný v 2. rade uviedol, že po doplnení všetkých okolností predmetného prípadu, ktoré sú nevyhnutné pre rozhodnutie o podstate a výške uplatneného nároku, je žalovaný v 2. rade pripravený ponúknuť žalobcom primerané finančné zadostučinenie. Žalobcovia vo veľkej časti svojho vyjadrenia venujú pozornosť pasívnej legitimácii žalovaného v 2. rade. Žalovaný v 2. rade však uviedol, že doposiaľ v predmetnom konaní svoju pasívnu legitimáciu nenamietol a ani to nemá v úmysle, nakoľko si je vedomý, že ako poisťovateľ je povinný v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou a zákonom č. 382/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov poskytnúť poistné plnenie. Jediné, čo žalovaný v 2. rade namietal vo svojom vyjadrení k žalobe, je výška uplatnených nárokov a ich zdôvodnenie. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života je existencia závažnej ujmy, teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dôsledky, považuje za značnú. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy je potrebné skúmať jednak závažnosť vznikutej ujmy a jednak okolnosti, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Podľa názoru žalovaného v 2. rade je opis ujmy, ktorú žalobcovia utrpeli, veľmi všeobecný, a preto sa žalovaný v 2. rade nevie k uplatnenému nároku a jeho výške vyjadriť. V každom prípade sú však náhrady, ktoré žalobcovia požadujú, neprimerané. V nadväznosti na vyjadrenie žalovaného v 2. rade, podľa ktorého je možné, že bol nebohý syn žalobcov v čase dopravnej nehody pod vplyvom omamných látok, žalobcovia uvádzajú: cit. „aj keby bol syn žalobcov pod vplyvom omamných látok, dopravnú neho nezapríčinil on, ale práve žalovaný v prvom rade a teda nepričinil sa žiadnym spôsobom na vzniku náhrady nemajetkovej ujmy.“ S argumentáciou žalobcov nemožno súhlasiť, pretože pri náhrade nemajetkovej ujmy je nevyhnutné skúmať a prihliadať na všetky okolnosti prípadu, teda aj tie, ktoré sú na strane dotknutých osôb (v danom prípade nebohého syna žalobcov). Podľa ustálenej rozhodovacej praxe má aj správanie dotknutej osoby vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy. Navyše žalobcovia uvádzajú, že pasívna legitimácia prislúcha aj žalovanému v 1. rade. V tejto časti žalovaný v 2. rade so žalobcami súhlasí. Žalovaný v 1. rade je v tomto spore pasívne legitimovaný rovnako ako žalovaný v 2. rade, avšak z iného právneho titulu (ust. § 420 ods. 1, resp. 427 Občianskeho zákonníka). V závere svojho vyjadrenia žalobcovia poukázali na traumatické a psychické problémy žalobkyne v 1. rade, ktoré však nepodložili žiadnym relevantným dôkazom. Žalovaný v 2. rade je naďalej názoru, že výška uplatňovanej sumy je neprimerane vysoká a prekračuje sumy, ktoré súdy priznávajú v obdobných prípadoch.

5. Žalobcovia v reakcii na vyjadrenia žalovaných uvádzajú, že čo sa týka nejasnosti súm, ktoré si majú voči žalovaným uplatňovať, išlo iba o nedostatok písania pri koncipovaní žalobného návrhu a sumu 30.000,- EUR uviedli omylom. Čo sa týka samotného nároku uplatneného voči žalovanému v 2. rade, neobstojí jeho argumentácia ak popisuje, že žalobcovia nijakým spôsobom nezdôvodňujú svoj žalobný nárok a popisujú ho iba všeobecne. V prvom rade je nutné prizerať na názorové hľadisko Súdneho dvora uvedeného v dotknutom rozsudku C-22/12 ale takisto kumulatívne vychádzať aj z extenzívneho chápania vnútroštátnej úpravy týkajúcej sa povinného zmluvného poistenia, ktoré je upravené zák. č. 381/2001 Z. z. Povinnosť samotnej poisťovne ako pasívne legitimovaného subjektu možno podľa konštantnej judikatúry slovenského súdnictva vyvodiť výkladom a pojmovým chápaním z ust. § 4 ods. 2 písm. a) predmetného zákona a to tak, že pod rozsah povinného poistného krytia spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy tým, že prípadná náhrada nemajetkovej ujmy ako ju možno vykladať v smere historickej metódy skúmania vývoja právneho poriadku a komparatívnej metódy porovnaním viacerých poriadkov iných krajín za pomoci interpretácie práva cez prizmu hodnôt a účelu právnej úpravy jasne preukazuje, že identifikovanú právnu medzeru v písanom práve je potrebné za účelom zabezpečenia bezrozpornosti právneho poriadku preklenúť tak, že do obsahu pojmu „škoda na zdraví“ v ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. patrí aj prípadná náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých za zásah do ich osobnostných práv a teda náhrada je predmetom poistného krytia. Podľa názoru žalobcov, je správne vykladať eurokonformné účinky pôsobenia smerníc EÚ vo smere ich priameho pôsobenia na vnútroštátnu úpravu členských za účelom zabezpečenia cieľa tak, ako je to aj v prípade povinností týkajúcich sa úpravy povinného zmluvného poistenia, avšak pri riešení právneho problému či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy tzv. sekundárnych obetí týchto škodových udalostí patrí do rozsahu poistenia možno preklenúť kumulatívne za použitia eurokonformného výkladu smerníc nakoľko zabezpečenie predmetného cieľa je možné dosiahnuť aj za pomoci vnútroštátnych prostriedkov. V uplynulom čase aj s ohľadom na rozhodnutia Najvyššieho súdu je nutné podotknúť, že žalobcom sú známe rozhodnutia Najvyššieho súdu, ktorými sa súdna prax priklonila prostredníctvom výkladu zákona č. 381/2001 Z. z. sa k záveru o danosti pasívnej vecnej legitimácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých z povinného zmluvného poistenia (vid'. Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn.: 8Cdo/1361/2015 zo dňa 26.06.2017, Uznesenie sp. zn.: 3Cdo/234/2017 zo dňa 17.04.2018, ktorými uvedené dovolacie senáty predložili vec na rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu s odôvodnením, že sa mienia odkloniť od doterajšie súdnej praxe vyjadrenej v rozhodnutiach sp.zn.: 4Cdo/168/2009 a sp.zn.: 3Cdo/301/2012 a sp.zn.: 8Cdo/219/2016, pretože závery rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zn.: C-22/12 zo dňa 24.10.2013 a ich bližšie komentovanie a konkretizovanie v rozhodovacej činnosti ústavného súdu privodili potrebu takej podstatnej korekcie skorších právnych náhľadov na riešenie otázky pasívnej vecnej legitimácie poisťovne v obdobných prípadoch, so zreteľom na ktorú už neobstoja doterajšie právne závery Najvyššieho súdu.). Možno konštatovať, že Najvyšší súd svojim Uznesením sp.zn.: 6Cdo/206/2017 zo dňa 27.02.2018 dospel k záveru, že „za ustálenú rozhodovacu prax dovolacieho súdu v namietanej právnej pasívnej vecnej legitimácie poisťovne ohľadne nároku na nemajetkovú ujmu pozostalých z povinného zmluvného poistenia je potrebné považovať predovšetkým rozsudok Súdneho dvora EÚ C-22/12 zo dňa 24.10.2013, ktorého záverom je, že vnútroštátne (slovenské) právo upravuje v prípadoch dopravných nehôd zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch a to v inštitúte zodpovednosti za škodu ako aj v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv a preto musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poistného krytia“ pričom .Najvyšší súd v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že „touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach sp. zn.:4 Cdo 168/2009 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012“. Ďalej je v tomto smere potrebné zdôrazniť, že k názoru o nevyhnutnosti tzv. eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví vo vzťahu k rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. aj na nemajetkovú ujmu pozostalých a tým súčasne k danosti pasívnej vecnej legitimácie poisťovne v týchto sporoch sa priklonil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.ÚS/206/2015 zo dňa 29.04.2015, III.ÚS/646/2015 zo dňa 16.12.2015, sp. zn. I.ÚS/474/2016 zo dňa 17.08.2016, sp. zn. III.ÚS/666/2016 zo dňa 11.10.2016, sp. zn. II.ÚS/847/2016 zo dňa 10.11.2016 a sp. zn. III.ÚS/610/2017 zo dňa 10.10.2017) a v neposlednom rade sa k uvedenému záveru pri výklade obsahovo totožných ustanovení právneho poriadku priklonil aj Najvyšší súd Českej republiky (pozri najmä rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/1704/2016 zo dňa 18.10.2017, ktorý eurokonformným výkladom práva dospel k záveru, že pod náhradu škody na zdraví alebo usmrtením podľa § 6 ods. 2 zákona č. 168/1999 Sb. o poistení zodpovednosti za ujmu spôsobenú prevádzkou vozidla je možné podradiť

aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a preto poistenie zodpovednosti za prevádzku vozidla zahŕňalo podľa úpravy účinnej do 31.12.2013 tiež náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch). Na základe uvedených aktuálnych rozhodnutí najvyššieho súdu ako aj rozhodnutí ústavného súdu treba preto dospieť k záveru, že za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (článok 2 ods. 1 základných princípov Civilného sporového poriadku) je potrebné považovať právne posúdenie vecí, z ktorého je pri rozhodovaní totožnej veci potrebné vychádzať, a to najmä ohľadne danosti pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade v danom spore, pretože tento ako poisťovateľ zodpovednosti žalovaného v 1. rade za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je povinný z povinného zmluvného poistenia nahradiť žalobcom aj náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá spadá do rozsahu poistného krytia podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., pretože títo boli ako poškodení oprávnení svoj nárok podľa § 15 ods. 1 druhá veta zákona č. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti žalovanému v druhom rade ako poisťovateľovi. V zmysle uvedeného sa teda prostredníctvom eurokonformného výkladu zákona č. 381/2001 Z. z. treba prikloniť k záveru, že pojem „škoda na zdraví“ je nevyhnutné vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj (výslovne neuvedenú) náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti prevádzkovateľa motorového vozidla za zásah do osobnostných práv pozostalých a teda nemajetková ujma spadá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia. Nevyhnutnosť eurokonformného výkladu zákona č. 381/2001 Z. z. vyplýva zo skutočnosti, že predmetný zákon bol výsledkom transpozície troch tzv. motorových smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu pričom výklad uvedených motorových smerníc podal Súdny dvor Európskej únie v rozsudku sp. zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, keď dospel k záveru, že „povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“ (na vysvetlenie, pojem vnútroštátne právo nie je potrebné v tomto smere chápať zákon č. 381/2001 Z. z., ale právny poriadok ako celok, pretože je známe, že niektoré právne poriadky nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých osôb nezakotvujú a cieľom predmetných smerníc nebola harmonizácia právnych poriadkov členských štátov v zmysle stanovenia povinnosti členským štátom takýto nárok zakotviť v právnom poriadku). Predmetné smernice nevyžadujú zavedenie určitých konkrétnych druhov zodpovednosti, ale len aby akákoľvek občianskoprávna zodpovednosť z prevádzky motorových vozidiel bola krytá povinným zmluvným poistením pričom cieľom týchto smerníc nebolo vylúčenie niektorých osôb z možnosti uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, preto ochrana, ktorá musí byť zaistená podľa smerníc sa vzťahuje na každú osobu, ktorá má právo na náhradu škody spôsobenej motorovým vozidlom na základe vnútroštátneho práva upravujúceho občianskoprávnu zodpovednosť a teda zodpovednosť žalovaného v prvom rade vyplývajúcu z ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, ktorá sa odvíja od jeho zavinenia dopravnej nehody zo dňa 05.08.2019 a má občianskoprávnu povahu. V súlade s nepriamym účinkom smernice je preto výklad zákona č. 381/2001 Z. z. potrebné podriaďiť cieľom predmetných motorových smerníc a výsledku, ktorý sledujú. V rámci eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva na základe zásady nepriameho účinku smerníc je tak potrebné pri aplikácii vnútroštátneho práva vziať do úvahy celé vnútroštátne právo a urobiť všetko, čo je nevyhnutné pre dosiahnutie cieľov predpokladaných smernicou pričom v tomto smere je nutné použiť zvolené výkladové metódy práva vrátane zmeny ustálenej judikatúry, ak táto vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s cieľom smernice. Žalobcovia mali za preukázané, že podmienky pre uplatnenie zásady nepriameho účinku smerníc boli v prejednávanom spore splnené, pretože už uplynula lehota na ich vykonanie (implementáciu) a výsledkom implementácie bol stav vnútroštátneho práva, ktorý umožňoval viacero možných výkladov zákona č. 381/2001 Z. z. a bolo nevyhnutné určiť ten, ktorý je v súlade s cieľmi smerníc. Z vecného hľadiska je potrebné určiť, či výkladové metódy práva umožňujú dospieť k záveru, ktorý je v súlade s cieľom smernice, keď v tomto smere sa inštruktívnym výkladom možností a dôvodov interpretácie zákona č. 381/2001 Z. z. má chápať, že tento zahŕňa aj nárok pozostalých na nemajetkovú ujmu pričom žalobcovia zdôrazňujú, že nejde o výklad contra legem, o ktorý by išlo len v prípade, keby zákon č. 381/2001 Z. z. nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých z povinného zmluvného poistenia výslovne vylučoval pričom prijatie predmetného výkladu nie je ani v rozpore s princípom právneho štátu, resp. so zákazom retroaktivity, pretože ide len o právne posúdenie vecí a nie o tvorbu práva so spätným účinkom (pri aplikácii a interpretácii práva súdom sa nejedná o tvorbu práva). Žalobcovia ďalej dali do pozornosti, že predmetný

spor týkajúci sa vecnej legitímácie nebol riešený len na úrovni slovenského práva, ale takisto bolo rozhodnuté aj v obdobnej veci aj v prípade lotyšského sporu vedeného na vnútroštátnom lotyšskom súde pod sp.zn.: 2013/C 367/28, v ktorom bola položená takisto položená prejudiciálna otázka týkajúca sa výkladu dotknutých smerníc týkajúcich sa úpravy povinného zmluvného poistenia a krytia škody, ktorú pokrýva pričom Súdny dvor v konaní vedenom pod zn.: C-277/12 vyslovil názor vo svojom rozhodnutí, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy pre blízke osoby usmrtených. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v dovolacom konaní vedenom pod sp.zn.: 8Cdo 82/2016 možno takisto vyvodiť záver, že podľa súčasného znenia tejto právnej úpravy v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel si môže poškodený vybrať (sekundárna obeť), či si náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo si ju môže uplatniť súčasne voči obidvom solidárne (žalobcovia poukazujú aj na to, že zákon č. 381/2001 Z.z. v § 15 od 1. januára 2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby tak, ako to poznajú všetky obdobné právne úpravy v Európe a to v prípade nároku na výplatu škody na motorovom vozidle poškodeného ako aj nároku týkajúcich sa výdavkov týkajúcich sa s pohrebom a inými nákladmi usmrtenej poškodenej osoby, ktorú poisťovne za svojho poistenca automaticky vyplácajú s čím teda možno konkludentne spojiť aj povinnosť vyplatenia náhrady nemajetkovej ujmy ako ďalšieho špecifického nároku, ktoré poškodeným osobám, v tomto prípade blízkym osobám usmrtenej osoby patrí). Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to výške, v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka) spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného v prvom rade. V súvislosti s pripojením trestného spisu sp. zn.: 15T/91/2019 sa zhodne pripájajú k návrhu žalovaného v 2. rade, ktorý žiadali ku predmetnej žalobe v civilnom konaní sp. zn.: 6C/1/2021 aj so Znaleckým posudkom č. 82/2019 pripojiť. Z obsahu trestného spisu možno zároveň vyvodiť, že žalobcovia boli so zomrelým v príbuzenskom vzťahu nakoľko títo boli v trestnom konaní poškodenými a ich právny zástupca, ktorý je právnym zástupcom aj v tomto konaní bol ich splnomocnencom. Z tejto skutočnosti jednoznačne vyplýva príbuzenský vzťah. K vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovia v prvom a druhom rade prostredníctvom svojho právneho zástupcu k uvedeným skutočnostiam a to tak, že žalobcovia sa podaným domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch práve z toho dôvodu, že morálne zadosťučinenie zo strany žalovaného v 1. rade v podobe ospravedlnenia považujú za nedostatočné. Opätovne poukázali na súdne rozhodnutia, ktoré poukazujú na to, že predmetom ochrany osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) je nehmotná hodnota ľudskej osobnosti. Podľa slovenskej právnej teórie právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka. Subjektom tohto práva môže byť preto len fyzická osoba. Zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Možno však aj priznať peňažnú náhradu za zásah do práva na ochranu osobnosti, ktorá sa predpokladá až v prípade, ak sa primerané morálne zadosťučinenie ukazuje ako nepostačujúce. V tomto prípade je, právo žalobcov nezvratiteľné porušené a to tak, že pri predmetnej dopravnej nehode zomrelo ich jediné dieťa ! (Uvedené možno vyvodiť aj z Rozhodnutia Najvyššieho súdu zo dňa 31.03.2016, sp.zn.: 3Cdo 301/2012). V neposlednom rade, uvedené možno dôvodiť aj tým, že došlo k porušeniu práv na zdravie a život samotných obetí dopravnej nehody ako aj to, že tento zásah nemožno odstrániť žiadnym morálnym ospravedlnením, ktoré by bola primerane vyváženou zárukou k vzniknutej nemajetkovej ujme. Žalobcovia uviedli, že právo na súkromie fyzickej osoby zahŕňa aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s inými ľuďmi a s ohľadom na skutočnosť, že súčasťou súkromného rodinného života je i rodinný život, zahrňuje toto vzťahy medzi blízkymi, ktoré prispievajú k rozvoju každej z týchto osobností. V predmetnom prípade je preto poukázané, že došlo k porušeniu tohto práva, ktoré možno vyvodiť s interpretácie a aplikácie článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Žalobcovia poukázali na judikatúru, v zmysle ktorej má fyzická osoba (človek, § 7 ods. 1 OZ) právo na ochranu osobnosti. Žalobcovia ďalej uviedli, že nesúhlasia s právnou argumentáciou súvisiacou s uplatnením inštitútu spoluzavinenia podľa ust. § 441 OZ. Uvádzajú, že práve požitie návykových látok u vodiča je príťažujúcou okolnosťou práve pre žalovaného v prvom rade, ktorý svojim konaním spôsobil smrť syna žalobcov v prvom a druhom rade. Podľa názoru žalobcov, nebolo nijako ani v štádiu vyšetrovania a ani v trestnom konaní vedenom pod sp.zn.: 15T/91/2020 nijako preukázané, že by obeť- syn žalobcov bol v čase nehody pod vplyvom omamných látok. Je však nutné povedať, že z hľadiska typového druhu nehody akou bolo táto ide o dopravnú nehodu, ktorá bola jednoznačne zapríčinená vodičom čo skonštatoval aj samotný znalec vo viacerých častiach svojho znaleckého posudku a to hlavne v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti. Zo znaleckého posudku a priloženej fotodokumentácie možno jasne vyvodiť, že pri náraze bočnou stranou spolujazdca práve v ktorej sa nachádza najviac deformačných zón s ohľadom na bezpečnosť posádky

bola rýchlosť a smer nárazu obete devastačnou. Treba však doplniť, že aj keby bol syn žalobcov pod vplyvom omamných látok, dopravnú nehodu nezapríčinil on, ale práve žalovaný v 1. rade a teda nepričinil sa žiadnym spôsobom na vzniku náhrady nemajetkovej ujmy. Ohľadne pripojenia pitevných správ a kompletnej fotodokumentácie navrhli zhodne s návrhom žalovaného v 2. rade, aby boli ku súdному spisu pripojené kompletne písomnosti či už vypracované znalcom z odboru dopravy ako aj lekárske pitevné správy o príčine poškodených ak boli vyhotovené. V závere súdu uviedli, že aj keď skúmanie zavinenia úradnou povinnosťou súdu, v tomto prípade nemá takéto skúmanie žiadnu priamo súvislosť s návrhom na uplatnenie nemajetkovej ujmy nakoľko nárok aj stanovenie výšky je nutné odvíjať od zásahu do práv na súkromný život žalobcov pričom toto právo bolo porušené práve konaním žalovaného v prvom rade, ktorý dopravnú nehodu spôsobil. Ku výške uplatnenej žalobcami sa títo vyjadrili tak, že podľa ich názoru je suma 40.000,- EUR pre každého zo žalobcov ako rodičov zomrelého syna adekvátne. Išlo o ich jediné dieťa a obzvlášť u matky zomrelého po smrti syna sa prejavili traumatické a psychické problémy. Ohľadne výšky škody poukázali na Rozsudok Krajského súdu Trenčín, sp.zn.: 6Co/810/2014 zo dňa 07.07.2015, ktorým súd priznal navrhovateľom sumu viac ako 270 000,- EUR za stratu manželky a matky.

6. Na pojednávaní právna zástupkyňa žalobcov uviedla, že trvá na podanej žalobe v celom rozsahu. Má za to, že žalobný nárok žalobcov je opodstatnený, nakoľko je nesporné, že došlo k narušeniu ich osobnostných práv v dôsledku smrti ich jediného syna pri dopravnej nehode, a to dňa 05.08.2019. Predmetnú dopravnú nehodu zapríčinil žalovaný v 1. rade, ktorý bol za toto svoje konanie aj právoplatne odsúdený. Navyše je nevyhnutné zdôrazniť, že v zmysle znaleckého posudku bol žalovaný v 1. rade v čase dopravnej nehody pod vplyvom návykových a psychotropných látok, a to amfetamínom a metanmetamfetamínom, ktoré sú aj v dnešnej dobe považované za psychotropné a návykové. V dôsledku smrti jediného syna došlo k výraznému zásahu do osobnostných práv žalobcov, došlo k prerušeniu rodinných väzieb. S dopravnou nehodou a smrťou syna sa žalobcovia dodnes nevedia vysporiadať. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy je nesporné, že ľudský život nie je možné oceniť peniazmi, avšak suma 40.000,- Eur aspoň čiastočne kompenzuje následky straty syna u žalobcov. Čo sa týka právnej argumentácie, k výške nemajetkovej ujmy, tam sa v plnom rozsahu odvoláva na všetky svoje vyjadrenia. Ďalej uviedla, že, by rada reagovala na skutočnosť ohľadom zavinenia dopravnej nehody. Ona vo svojom ústnom vyjadrení neuviedla, že bol žalovaný v 1. rade odsúdený, že spôsobil dopravnú nehodu v dôsledku vplyvu omamných a psychotropných látok, je si vedomá, že bol odsúdený v zmysle ust. § 149 ods. 1, 2 Tr. zákona, avšak aj zo samotného znaleckého posudku vyplýva, že k dopravnej nehode došlo zásahom vodiča do prevádzky vozidla, ktorý nebol bližšie špecifikovaný a nie je preto vylúčené, že tak nemohlo byť aj v dôsledku vplyvu omamných a psychotropných látok, ktoré pôsobia na centrálnu nervovú sústavu, nakoľko bolo jednoznačne preukázané, že žalovaný v 1. rade bol pod vplyvom takýchto látok. Reagovala tiež na posudzovanie kvality vzťahu medzi rodičmi a ich nebohým synom zo strany žalovaných. V našom regióne je bežné, že matka musí zabezpečovať starostlivosť o svoje maloleté dieťa, resp. o svoje dieťa v rámci svojich možností, a to, že bola nútená pracovne vycestovať do zahraničia v 2 - týždňových turnusoch nemalo žiadny vplyv na jej kvalifikovaný vzťah medzi rodičom a dieťaťom, pretože matka zabezpečovala starostlivosť o svojho syna aj v čase svojej neprítomnosti, a to prostredníctvom starej matky, resp. otca, preto nesúhlasí s argumentáciou žalovaných a otázku tohto typu považuje za nemiestne. Rovnako aj otec sa o svojho syna staral až do 4. ročníka ZŠ. U neho v dome mal svoju izbu a mal vytvorené všetky podmienky, pričom táto izba zostala až do dnešného dňa nedotknutá, v pôvodnom stave. Rovnako má za to, že to, že pozostalí rodičia nevyhľadali odbornú pomoc, nemôže odzrkadľovať ich psychický stav, pretože nie je možné vyvodiť záver, že len rodičia, ktorí sa pri strate dieťaťa psychicky zrútili utrpeli vážnu stratu do ich osobnostných práv. Čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy túto zdôvodňovali v žalobe a k tejto výške dospeli tak isto vychádzajúc z judikatúry a po rozhovore s pozostalými rodičmi. Rovnako im je známe aj trestné stíhanie nebohého syna a oboznámení sú aj s uznesením, ktoré spomínal právny zástupca žalovaného v 1. rade. Aj tu musí namietkať, pretože jednak z predmetného uznesenia nevyplýva kto prechovával nájdené omamné a psychotropné látky. Videli aj priloženú fotodokumentáciu z miesta dopravnej nehody, teda aj reálneho umiestnenia týchto látok v havarovanom aute a má za to, že nie je možné ustáliť kto prechovával tieto látky a zároveň má za to, že ani predmetné podozrenie zo spáchania trestného činu nebohého syna žalobcov nemôže v žiadnom prípade spochybniť zásah do osobnostných práv pozostalých rodičov a nemá to žiadny vplyv na stratu syna, ktorú museli prekonať. Zároveň má za to, že nie je tak podstatné, či žalobkyňa v 1. rade navštívila psychológa, psychiatra alebo psychoterapeuta. To, že žalobkyňa mala psychické problémy v súvislosti so stratou dieťaťa je nespochybniteľné. V prípade potreby ak by súd uznal za vhodné tak by bolo vhodné doplniť dokazovanie o vyžiadanie lekárskej správy.

7. Žalobkyňa v 1. rade na pojednávaní uviedla, že ťažko vie opísať svoju stratu, bola príliš veľká. So synom mali veľmi dobrý vzťah. Musela odísť do zahraničia kvôli finančnej situácii, aby vedela zabezpečiť aj starostlivosť o syna a pokryť všetky náklady vrátane úverov, avšak v čase jej neprítomnosti syn bol zabezpečený. Kým nebol plnoletý prespával pri jej mame, ktorá bola v tomto čase za neho zodpovedná. Potom ako sa stal plnoletým už prespával aj sám, mali veľmi pekný vzťah. So synom nikdy neboli problémy, on športoval, hral futbal. Nevie túto stratu opísať slovami. S manželom sa rozvedli pred desiatimi rokmi. Chodí a aj chodila opatrovať do Rakúska na turnusy v dvojtýždňových intervaloch, dva týždne turnus, dva týždne doma. V čase jej neprítomnosti si volali aj písali tri až štyrikrát týždenne, využívali aj aplikácie na video hovory. Keď prvýkrát odišla pracovať do zahraničia mal syn desať rokov. Nikdy nemala podozrenie, že by jej syn užíval nejaké nedovolené látky. Nie je pravdou, že by syn, keď bol mladší niekedy prespával sám. Jej matka a najmladšia sestra bývajú spolu. Nevie o tom, že syn by sa mal v určitom čase presťahovať k exmanželovi. Mal sa presťahovať k nej. Nevie sa vyjadriť k tomu, či exmanžel chcel vybraným hypotekárnym úverom zabezpečiť rekonštrukciu domu aj pre syna. Po dopravnej nehode mala traumatické a psychické následky, navštívila aj psychoterapeuta. Mala záchvaty plaču, nevedela sa na nič sústrediť. Vyhľadala aj odbornú pomoc. Pred dopravnou nehodou liečená nebola. Výšku sumy 40.000,- Eur jej poradila právna zástupkyňa. Sama by sa k takejto sume nedopracovala. Peniazmi sa to nedá vyčíslieť, syna jej to nevráti. Nevie prečo exmanžel uviedol, že syn prespával doma sám. Jej mama chodievala aj riady umývať, variť do ich bytu. Pri jej mame spával až do 18 rokov. Nemal síce izbu u babky, spával v obývačke. Keď mal 10 rokov nemali ešte ani byt, kúpili ho a následne prerábali. Takže sa tam presťahovali keď mal 13, resp. 14 rokov. Do 18 rokov syn aj trávil čas pri jej mame, tam prichádzal zo školy a následne tam spal. Až po dovŕšení plnoletosti sa sám zdržiaval v ich byte. Vzťah medzi otcom a synom bol dobrý. Potom ako už syn dovŕšil plnoletosť tak sa stretávali o niečo menej. Keď mal chuť tak išiel k otcovi, keď nie tak nešiel, ale stretávali sa cca tri až štyrikrát za mesiac. Syn športoval tak 3 - 4 krát týždenne plus zápasy a turnaje, pričom športu sa venoval až do svojej smrti. Účasť na týchto podujatiach v čase jej neprítomnosti zabezpečovala jej mama, prípadne jej bývalý svokor, len málokedy jej exmanžel. Osobná starostlivosť o syna v čase jej neprítomnosti bola upravená v rozvodom rozsudku tak, že v čase jej neprítomnosti v súvislosti s pracovnými povinnosťami zabezpečovala osobnú starostlivosť o syna jej matka. Psychiatrickú pomoc vyhľadala v súvislosti so stratou dieťaťa, nevedela spať, nevedela sa sústrediť, plakala. Nedá sa opísať slovami, to musí človek zažiť. Odbornú pomoc vyhľadala v marci 2020. Teraz tieto sedenia prerušila, avšak podľa aktuálneho stavu odbornú pomoc opäť vyhľadá. Byt žalobkyne v 1. rade bol v čase jej neprítomnosti zavretý a syn sa zdržiaval pri jej mame avšak v tomto období mala priateľa, ktorý chodieval na týždňovky, takže v čase keď sa zdržiaval doma, v tom čase sa syn zdržiaval v ich byte s jej priateľom, aj tam prespával. Priateľa si našla asi v roku 2013, boli spolu približne 8 rokov, žili spolu v spoločnej domácnosti, teraz už dva roky spolu nie sú. S jej priateľom trávil spolu čas aj v čase jej neprítomnosti a vytvorili si spolu veľmi pekný vzťah. O tom, že jej bývalý manžel chcel dať synovi prerobené vrchné poschodie domu mala vedomosť. V čase, keď bol doma jej priateľ určite do ich bytu k synovi nechodievali kamaráti, resp. len jeden kamarát s jeho súhlasom a v čase, keď bol syn u jej mamy určite nie. Vie o tom, že k synovi chodievali kamaráti, ale až po tom ako dosiahol 18 rokov a áno stalo sa aj to, že jej mama musela vyháňať odtiaľ kamarátov, ale to bolo až po dovŕšení 18 rokov. Aj sám žalovaný v 1. rade chodieval k jej synovi. Syn bol uzrozumený s tým, že sa mal vysťahovať za ňou do Rakúska, práve skončil školu. Ešte júl - august chcel ostať tu a potom by prišiel za ňou. Mal ta dohodnutú prácu na stavbe v XX Bezirku vo T., kde aj ona býva. Mal bývať s ňou v prenajatom byte. V čase, keď bol jej priateľ so synom nemusela zabezpečovať stravu, prípadne pranie jej mama, o všetko sa tom čase staral jej priateľ.

8. Žalobca v 2. rade na pojednávaní uviedol, že veľmi ťažko sa mu rozpráva o tejto udalosti. Stratil jediného syna. Žiadne peniaze jeho život nemôžu nahradiť. Chcel by ho späť. On je s jeho matkou rozvedený a syn žil v spoločnej domácnosti so svojou mamou, avšak ku nemu mohol kedykoľvek prísť, vždy mal dvere otvorené. Stretávali sa pravidelne, mali perfektný vzťah, viedol ho k športu. Začali aj stavať rodinný dom, kde celé vrchné poschodie malo byť jeho. Nemal vedomosť o tom, že by jeho syn užíval psychotropné látky. Nebadal na ňom nič. Keď syn prišiel, pomohol mu porobiť, keď okolo 20.00 hod. odišiel z domu a vrátil sa ráno nič nebolo na ňom badať. S manželkou sa rozvedol približne v roku 2007. So synom sa stretával často. Niekedy to bolo jeden deň, niekedy to bol víkend, niekedy týždeň, niekedy spolu niekam išli. So synom mali otvorený vzťah. Veľa sa rozprávali, dával mu aj rady do života. Po smrti syna mu bolo veľmi ťažko. Ťažko sa mu pracovalo, veľmi ťažko sa mu rozbiehal život. Mal okolo seba kolektív ľudí, ktorí ho podporili a pomohli mu. Odbornú pomoc nevyhľadal. Pred nehodou nemal nijaké psychické problémy. Nemajetkovú ujmu vo výške 40.000,- Eur sa rozhodol žalovať na základe

toho, že nakoľko prerába rodinný dom, musel si vziať aj nejakú hypotéku, pričom so synom sa dohodli, že keď dovŕši istý vek a zamestná sa bude bývať u neho. Takto spočíva celá ťarcha na ňom. Manželka pracovala v zahraničí už pred rozvodom. V čase jej pracovných povinností sa syn zdržiaval v byte, v ktorom bývala bývalá manželka, pričom o poschodie vyššie bývala jeho svokra, ktorá sa o neho v tomto čase starala, resp. to robila sestra jeho bývalej manželky. V tomto čase syn býval sám v byte. Keď bývalá manželka pracovala bol so synom minimálne v telefonickom kontakte, aj denne. Bývalá manželka odchádzala do zahraničia na turnusy, dva týždne pracovala, dva týždne bola doma. V čase, keď bol mladší niekedy prespával sám, niekedy pri bývalej svokre, niekedy pri ňom alebo pri bývalej švagrinej. Aj keď spal sám, raňajkoval už pri svokre, potom išiel do školy, zo školy zase k svokre, keď boli tréningy tak ku nemu, vždy bol pod kontrolou. Do roku 2007 žili aj s manželkou všetci v spoločnej domácnosti u žalobcu v 2. rade. Dá sa povedať, že od malička sa syn venoval futbalu, k tomu ho viedol. Žalobca v 2. rade trénoval futbal aj iné deti, hral aktívne, zúčastňoval sa turnajov, na ktoré ho aj s inými deťmi vozieval. Tomuto športu sa venoval až do tragickej udalosti, kedy už hrával za Paču, posledný mesiac nehral, nakoľko bol po úraze kľúčnej kosti. Jeho ďalšie aktivity boli chodenie do fitka, s priateľmi hrával florbal, avšak v daných prípadoch sa nejednalo o organizované stretnutia, skôr voľnočasové. Nemal vedomosť o tom, že v motorovom vozidle s evidenčným číslom N. XXX U. boli nájdené psychotropné látky. Dozvedel sa to až pri výsluchu na polícii, kde mu nechceli poskytnúť všetky informácie a kde žalovaný v 1. rade na poslednú chvíľu menil svoju výpoveď. Dovoľal sa, že boli v motorovom vozidle nájdené nejaké psychotropné látky a v trestnom stíhaní to bolo uzavreté, že všetky patrili jeho synovi.

9. Právny zástupca žalovaného v 1. rade na pojednávaní uviedol, že čo sa týka právnej argumentácie a výšky navrhovanej nemajetkovej ujmy v tejto časti sa pridržiava svojich písomných vyjadrení a rozhodnutie ponecháva na úvahe súdu, avšak považuje za nevyhnutné vyjadriť sa ku skutočnosti, ktorá odznela z úst právnej zástupkyne žalobcov na pojednávaní, a to k skutočnosti, že dopravnú nehodu zaviniť žalovaný v 1. rade, a to z dôvodu, že šoféroval pod vplyvom omamných a psychotropných látok. S touto skutočnosťou sa v plnom rozsahu nestotožňuje, nakoľko mu nie je zrejme na základe akých skutočností žalobcovia dospeli k takémuto záveru. Je nesporné, že žalovaný v 1. rade bol právoplatne odsúdený Trestným rozkazom sp. zn.: 15T/91/2020, avšak ani z predmetného právoplatného rozhodnutia ani zo znaleckých posudkov, ktoré tvoria súčasť trestného spisu nevyplýva, že by dôvodom spôsobenej dopravnej nehody mala byť prítomnosť omamných a psychotropných látok v krvi žalovaného v 1. rade, ako šoféra motorového vozidla. Naopak z uvedených rozhodnutí a znaleckého posudku vyplýva, že dôvodom vzniku dopravnej nehody bola skutočnosť, že žalovaný v 1. rade neprispôbil jazdu aj rýchlosť povahe, stavu vozovky ako aj svojim schopnostiam, následkom čoho došlo k dopravnej nehode, čo znamená, že ľudovo povedané „dostal šmyk.“ Zároveň do spisu doloží uznesenie vydané OR PZ v Rožňave ČVS: ORP-292/1-VYS-RV-2019 zo dňa 28.10.2019, ktorým bolo trestné stíhanie syna žalobcov zastavené, nakoľko trestné stíhanie proti tomu kto zomrel je neprípustné. Odôvodnenie predmetného uznesenia pojednáva o tom čo bolo nájdené v predmetnom motorovom vozidle, toto uznesenie doloží do súdneho spisu. Má za to, že o právnej kvalifikácii a výške nemajetkovej ujmy rozhodne súd. Nemôže súhlasiť s tvrdeniami právnej zástupkyne žalobcov. Z jej prednesu vyrozumel pôvodne, že tvrdila, že príčinou dopravnej nehody malo byť to, že žalovaný v 1. rade ako vodič motorového vozidla bol pod vplyvom omamných a psychotropných látok. Zo samotného znaleckého posudku vyplýva, že žalovaný v 1. rade v čase dopravnej nehody nebol pod vplyvom omamných a psychotropných látok, tieto neboli prítomné v jeho krvi, zostatková hodnota bola prítomná v moči, pričom znalecký posudok potvrdil, že omamné a psychotropné látky mohol žalovaný v 1. rade požiť v období 3 - 5 dní pred dopravnou nehodou. Nespochybňuje, že žalovaný v 1. rade zapríčinil dopravnú nehodu, ale z iných dôvodov ako uvádza právna zástupkyňa žalobcov. Zároveň uviedol, že nespochybňuje stratu rodičov, teda žalobcov, nakoľko zomrel ich jediný syn, avšak z jeho osobných skúseností musí konštatovať, že nepozná nikoho kto by nechal žiť samé v byte 13 - ročné dieťa v najcitlivejšom veku kedy prichádza do puberty. Rovnako má za to, že nie je možné porovnávať vzťah, ktorý sa vyvinie medzi dieťaťom a rodičom, ktorý zabezpečuje jeho každodennú starostlivosť a vzťah medzi rodičom a dieťaťom, ktoré prakticky od 13 rokov žije samé. Upresnil, že nakoľko si narýchlo dohľadal cez internet osobu J. má za to, že sa nejedná o psychiatra, ale o psychológa a hoci nie je celkom zrejme, či má vôbec vzdelanie z oblasti medicíny. Preto v zápisnici nie je presne uvedené, že žalobkyňa vyhľadala psychiatrickú pomoc, jednalo sa skôr o psychológa.

10. Žalovaný v 1. rade na pojednávaní uviedol, že mu je nesmierne ľúto čo sa stalo. Keby vedel čo sa stane tak syna žalobcov ani nepustí z bytu von. So synom žalobcov trávil voľný čas tak, že chodili cvičiť do posilňovne, chodili spolu von, od malička spolu navštevovali jednu základnú školu, jednu strednú

školu. Predtým aj nebohý žil v Rudnej, poznali sa od malička. Deň nehody nevie opísať, nič si nepamätá, ani v nemocnici si nič nepamätal. Omamné látky v minulosti neužíval. Nepamätá sa, že by jeho kamarát užíval v minulosti omamné látky. Občas užíli marihuanu, teda aj on vyskúšal marihuanu. Čas v byte svojho kamaráta trávil tak, že on priniesol playstation, hrali hry, prípadne na počítači hrali hry. Omamné látky nepredával, ani syn žalobcov nepredával, iba raz niekomu predal. Nevie koľko dní pred nehodou si pamätá. Vie, že prekladal doma kamene na traktoríku a mama mu povedala, že to bolo ten deň. Nepamätal si ani to, že jeho sestra má dieťa. Nevedel povedať, či užíli v deň nehody alebo deň predtým omamné látky, nevie sa k tomu vyjadriť. Momentálne je evidovaný na úrade práce, ale momentálne je ešte PN, nakoľko má stále následky v súvislosti s dopravnou nehodou. Mal zranenie hlavy, ktoré mu spôsobuje problémy. Na záver uviedol, že v ten deň ho syn žalobcov požiadal, aby ho odviezol do Betliara. Nebolo v jeho úmysle ho ťahať von. Chce vyjadriť ľútosť a ospravedlniť sa za túto situáciu. On má už trest až do konca života.

11. Poverený zástupca žalovaného v 2. rade na pojednávaní uviedol, že sa v plnom rozsahu pridržiava písomných vyjadrení, ktoré už súdu doručili. Zdôraznil, že nenamietá pasívnu vecnú legitímáciu v konaní, namietá nedostatky zdôvodnenia žaloby, pričom mal za to, že žalobcovia žiadnym spôsobom nezdôvodnili výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy v sume 40.000,- Eur, rovnako ako v žalobe čo sa týka zásahu ich osobnostných práv opis skutočností je len vo všeobecnej rovine, ktorý platí pre všetky prípadné smrteľné nehody, čo považujú za nedostatok žaloby. Zároveň dával do pozornosti, že žalobcovia poukazujú na konanie a rozhodnutie v trestnom konaní sp. zn.: 15T/91/2020, ako aj na znalecké posudky vyhotovené v tomto konaní, avšak predmetné listiny im nikdy doručené neboli, a preto ani nemali možnosť sa s nimi oboznámiť, prípadne sa ku nim vyjadriť. Namietal tiež výšku nemajetkovej ujmy, kde poukazoval na zásadu právnej istoty, kedy mal za to, že rozhodnutia súdu nemajú byť prekvapivé, a preto do súdneho spisu, ako aj stranám sporu krátkou cestou doložil prierez rozhodnutiami krajských súdov od roku 2017 do konca roka 2020, z ktorých vyplýva, že súdy v prípade smrti syna, resp. blízkeho príbuzného ani v jednom prípade nepriznali nemajetkovú ujmu vo výške 40.000,- Eur pre každého pozostalého rodiča. Zároveň reagoval na skutočnosť, že žalobca v 2. rade nevyhľadal odbornú pomoc v čase smrti svojho syna. Mal za to, že v takom prípade nie je možné argumentovať ani skutočnosťami ako to uvádza právna zástupkyňa žalobcov, nakoľko nie je možné preukázať, či bol, resp. nebol psychický stav žalobcu narušený smrťou syna, keďže odbornú pomoc nevyhľadal a čo sa týka starostlivosti o nebohého syna žalobcov, na základe vyjadrení vyplýva, že tento žil od svojho 11 roku veku sám v byte v období neprítomnosti svojej matky.

12. Súd v konaní vykonal dokazovanie aj výsluchom svedkyne J. R., matky žalobkyne v 1. rade, ktorá uviedla, že sa jej veľmi ťažko vyjadruje v tejto situácii. Zastupovala matku v čase, keď táto bola pracovne odcestovaná a zabezpečovala kompletnú starostlivosť o jej syna, varila, prala mu, chystala desiatu, robila všetko čo matka robiť má, pomáhala ako vedela. Chlapec väčšinu času trávil s ňou, bol to dobrý chlapec, venoval sa športu, bol v tom aj úspešný o čom svedčia medaile, ktoré získal. Okrem futbalu hral florbal, stolný tenis, venoval sa mu aj starý otec, ktorý bol tiež dobrý futbalista. Vnuk mal aj zdravotné problémy v súvislosti s obezitou, ktoré riešili na gastroenterológii, endokrinológii a kardiológii. Keď nemohla jeho matka, chodila s ním na vyšetrenia ona. Mal gilbertov syndróm, mal problémy s pečťou, avšak na svoj zdravotný stav veľmi dbal, sťahoval si z internetu jedálniček, podľa ktorého mu varila, výrazne schudol, spokojná bola aj lekárka. V poslednej dobe chodieval už aj na brigády, aby pomohol. Mala aj ona psychické problémy v súvislosti s nehodou svojho vnuka. Predtým bola opatrovníčka svojej sestry, a preto mala kontakt na primárku E., ktorá jej aj navrhla liečbu, avšak pre ňu najlepšie bolo odísť do zahraničia k druhej dcére, kde pomáhala so starostlivosťou trojročnej vnučky. V čase keď ona zabezpečovala starostlivosť o vnuka bolo aj obdobie, že vnuk sa zdržiaval pred dovŕšením plnoletosti sám v byte a ona ho chodila kontrolovať. Zvykol tam tráviť čas, ale spať chodil vždy ku nej. V tom byte býval aj dcérin priateľ, takže v čase keď sa tam on zdržiaval tak áno boli spolu v byte. Stali sa situácie, že keď ho išla skontrolovať tak boli v byte aj kamaráti vnuka, hlavne v čase keď už bol plnoletý sa to stalo. Chodila pomerne často na kontroly a vtedy ich posielala preč. Jej vnuk však nikdy nenamietal, že je plnoletý, a že tu sám býva, počkali ho vonku a on sa k nim pridal. Nebol zlý chlapec. Vnuk samozrejme mal kľúč od bytu. Do školy sa pripravoval sám. Vnuk mal s priateľom jej dcéry veľmi dobrý vzťah, vychádzali spolu dobre. Pomáhal z každej strany. Na otázku ako znášal vnuk rozvod rodičov svedkyňa uviedla, že samozrejme každé dieťa pri rozvode svojich rodičov trpí, avšak vnuk sa s tým vysporiadal pomerne dobre. Po rozvode trávil väčšinu času s mamou. Možno sa jeho vzťah k otcovi trochu zhoršil, avšak kontakty nikdy neprerušili. Keď vnuk prespával u nej spal v posteli u nej v spálni. Veľa času trávil u nej, aj keď prišiel z tréningov a bol spotený, stravoval sa u nej, avšak po

dovršení plnoletosti už trávil viac času v byte pri matke. V čase, keď bol doma dcérin priateľ on aj navaril aj vypral. Bol nápomocný, ale stávalo sa, že aj ona navarila a volala ich oboch k sebe. Mali veľmi dobré vzťahy. Vnuk nemal najlepšie známky. Na vysvedčení mal aj štvorky a raz mal aj zníženú známku zo správania, nevie z akého dôvodu, bolo to ešte asi na základnej škole, nikdy neprepadol. On sa venoval hlavne športu. Bola si vedomá toho, že by zdedil po svojom otcovi dom, ktorý prerába, ale to, že by tam mal ísť bývať, to nevie. Koniec koncov mama kúpila byt preto, aby bola vyriešená bytová otázka pre Marka. Po skončení školy chcel ísť vnuk za mamou do Rakúska, že tam bude pracovať, chcel si užiť ešte prázdniny, k čomu však už nedošlo. Drogy u svojho vnuka nikdy nenašla. Nemá vedomosť o tom, že by bral drogy. Nevylúčila však to, že by sa občas stalo, že by prišiel domov opitý, občas sa stalo. Väčšinou keď ho išla v noci kontrolovať už spal, tak ho nechala vyspať. Dnešná doba je už taká, morálka je uvoľnená, chlanci chodia kade tade aj dievčatá, tak je to normálne.

13. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v spise a zistil nasledovný skutkový stav.

14. Z Trestného rozkazu Okresného súdu Rožňava sp. zn.: 15T/91/2020 zo dňa 05.11.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20.11.2020 vyplýva, že žalovaný v 1. rade bol uznaný vinným, že inému z nebanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zákona. Bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, ktorý bol podmienenčne odložený a súd určil skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov. Zároveň mu bolo uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok a príkaz podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediáčnym úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Bol mu tiež uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu troch rokov.

15. Súd sa oboznámil aj s Vyšetrovacím spisom číslo: ORP-291/2-VYS-RV-2019, Znaleckými posudkami č. 26/2019 a ČES:PPZ-KEU-KE-EXP-2019/1767, so Správou o návšteve psychoterapeuta žalobkyňou v 1. rade zo dňa 18.03.2020 v nemeckom jazyku a prierezom rozhodnutiami krajských súdov od roku 2017 do konca roka 2020 vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým žalobcom v rôznych príbuzenských vzťahoch.

16. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba žalobcov voči obom žalovaným je dôvodná tak, ako je to uvedené vo výroku I. tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti uplatneného nároku, ktorý bol predmetom voľnej úvahy súdu, súd žalobu žalobcov zamietol.

17. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

18. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

19. Podľa § 427 ods. 1 a 2 OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

20. Podľa § 438 ods. 1 OZ, ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne.

21. Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistenej zmluve.

22. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP, poistený má za poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

23. Podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať

24. Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

25. Podľa § 13 ods. 1 až 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

26. Podľa § 15 OZ, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

27. Nárok uplatnený proti žalovaným predstavoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej zásahom do práv na ochranu osobnosti žalobcov - práva na súkromie a rodinný život - podľa § 11, § 13 Občianskeho zákonníka.

28. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru a v konaní ani nebolo sporné, že žalovaný v 1. rade zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k usmrteniu jediného syna žalobcov a v trestnom konaní bol uznaný vinným, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zákona. Bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, ktorý bol podmiennečne odložený a súd určil skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov. Zároveň mu bolo uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok a príkaz podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Bol mu tiež uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu troch rokov.

29. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až 431 je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Na vznik tejto zodpovednosti sa teda nevyžaduje zavinené konanie, čo však neznamená, že škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku nemôže byť zavinená.

30. Ustanovenie § 427 upravuje subjekt tejto zodpovednosti, pričom podľa odseku 1 je tento subjekt určený bez ohľadu na to, prevádzkou akého dopravného prostriedku bola škoda spôsobená. Podľa odseku 2 zodpovedajú iba prevádzkovatelia určitých dopravných prostriedkov. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a medzi spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť (v prejednávanej príhode príčinná súvislosť vyplýva priamo z trestného spisu).

31. Aj keď Občiansky zákonník priamo nevymedzuje, čo treba považovať za osobitnú povahu prevádzky, možno ustáliť, že osobitná povaha spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. Zdroju zvýšeného nebezpečenstva nemožno čeliť ani vhodnými opatreniami technického charakteru pri udržiavaní dopravných prostriedkov v stave spôsobilom na riadne užívanie, ani riadnym spôsobom ich užívania v súlade s príslušnými pravidlami premávky. Zdroje zvýšeného nebezpečenstva spočívajú často v skutočnostiach, na ktoré ani prevádzkovateľ, ani vodič nemôžu vplývať (napr. materiálové vady, únava materiálu, zlyhanie ovládacieho mechanizmu a pod.). Preto je odôvodnená objektívna zodpovednosť. V záujme ochrany tretích (nezúčastnených) osôb sa riziko z prevádzky prenáša výlučne len na prevádzkovateľa. U prevádzkovateľa motorového vozidla (kde škodlivé udalosti nastávajú vzhľadom na rozvoj motorizmu najčastejšie) je toto riziko znášania následkov zodpovednosti za škody

spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (pozri zákon č. 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov).

32. Pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovaných, u žalovaného v 1. rade sa jedná o nárok z titulu náhrady škody v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení, pričom je potrebné poukázať na viazanosť súdu v občianskoprávnom konaní rozhodnutím v trestnom konaní s poukazom na § 193 CSP. Súd teda vychádzal zo skutočností, že žalovaný v 1. rade zavinil pri dopravnej nehode smrť syna žalobcov a tým neoprávnenne zasiahol do súkromia žalobcov chráneného v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka. Jeho konanie bolo protiprávne a preto bolo právne dôvodné uznať základ uplatneného nároku žalobcov voči nemu, keďže nepochybne úmrtie ich blízkej osoby - otca, brata predstavuje závažný zásah do ich práva na súkromie a rodinného života. V predmetnom konaní je pre rozhodnutie súdu postačujúce odsudzujúce rozhodnutie vyplývajúce z právoplatného trestného rozkazu, preto súd nevenoval zvýšenú pozornosť výsledkom znaleckého dokazovania v trestnom konaní.

33. Pasívna legitímácia žalovaného v 2. rade vyplýva z § 4 ods. 1, 2 písm. a/ a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení, pričom žalovaný v 2. rade opakovane uviedol, že svoju pasívnu vecnú legitímáciu nenamieta.

34. V súvislosti s námietkou žalovaného v 1. rade ohľadom svojej pasívnej legitímácie, pri uplatňovaní nárokov z náhrady škody platí zásada, že poškodený musí uplatniť svoje právo voči tomu, kto za škodu zodpovedá, t.j. voči poistenému. Poistiteľ plní poškodenému namiesto poisteného. Iba výnimočne má poškodený priame právo na náhradu škody voči poistiteľovi, a to ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Takýmto osobitným predpisom je aj zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý v § 15 stanovuje, že poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Poškodený tak môže náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať buď od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa, pričom nie je vylúčené aby svoj nárok uplatnil aj voči oboj subjektom súčasne. Voľba je výlučne na oprávnenej osobe. Ide teda o situáciu, keď jeden subjekt má nárok na to isté plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z nich z iného právneho dôvodu, proti škodcovi ide o nárok z titulu náhrady škody, proti jeho poisťovateľovi ide o osobitné právo na plnenie založené všeobecným právnym predpisom.

35. Súd sa v ďalšom zaoberal nemajetkovou ujmu. Predmetom ochrany podľa citovaných ustanovení sú imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka. Na tieto imateriálne hodnoty (stránky) ľudskej osobnosti, akými sú napríklad meno, česť, dôstojnosť, súkromie, telesná integrita a pod. sa v občianskom práve upínajú osobitné práva. Vzhľadom na to, že ide o výsostne osobnostné stránky patriace každej fyzickej osobe, jedná sa o osobnostné práva. Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich osobitnom objekte, na ktorý sa upínajú, resp. ktorý je ich nositeľom, t.j. na človeka. Predmetom ochrany je osobnosť fyzickej osoby v jej celistvosti. Čiastkové osobnostné práva sú preto chránené len v rámci celkovej ochrany osobnosti. Preto aj výpočet jednotlivých čiastkových osobnostných práv v § 11, ktoré vytvárajú jednotné, základné osobnostné práva, je len demonštratívny. Zákon poskytuje ochranu predovšetkým životu a zdraviu fyzickej osoby. Nikto nemôže zasiahnuť do telesnej či psychickej integrity fyzickej osoby a každý sa musí zdržať konania, ktorým by mohol ohroziť jej život alebo zdravie.

36. Na uplatnenie práva na ochranu osobnosti je aktívne legitimovaná vždy tá fyzická osoba, voči osobnosti ktorej neoprávnený zásah smeroval a ktorej mohol ujmu spôsobiť. Osobnostné práva patria iba konkrétnej fyzickej osobe a trvajú počas jej života. Nie sú predmetom dedenia. Podľa § 15 po smrti občana právo na ochranu jeho osobnosti patrí manželovi a deťom, pokiaľ ich niet, jeho rodičom. Ide o osobitné právo v zákone taxatívne uvedených osôb, ktoré sa neviaže na dedenie. Ustanovenie § 13 obsahuje významné prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti.

37. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Súdna prax rozlišuje 3 prostriedky ochrany osobnostných práv - 1./ návrh na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), 2./ návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba), 3./ návrh na poskytnutie primeraného zadostučnenia

(satisfakčná žaloba). Uvedené špeciálne prostriedky súdnej ochrany osobnostných práv sa podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne (ak si to vyžaduje ich účel).

38. Zo žaloby žalobcov je zrejmé, že sa jedná o satisfakčnú žalobu, a to so zreteľom na to, že zásah do osobnostných práv nebohého nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu.

39. Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvoľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť pritom na dve hľadiská, a to tak na závažnosť vzniku tejto ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to ako na strane žalobcov, tak aj na strane žalovaných. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadosťučinenia.

40. Spôsob odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv bude rozdielny podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ustanovenia podľa § 13 ods. 1 OZ a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na postavenie žalobcu v rodine a spoločnosti.

41. Súd je v občianskom súdnom konaní viazaný vždy rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin, ale musí vychádzať aj z iných rozhodnutí vynesených v trestnom konaní a dbať na to, aby sa s nimi nedostal do rozporu. V trestnej veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 15T/91/2020 vyplynulo, že žalovaný v 1. rade v čase dopravnej nehody neprispôobil rýchlosť jazdy stavu a povahe vozovky, svojim schopnostiam a nevenoval náležitú pozornosť riadeniu vozidla, čím porušil § 16 ods. 1 a § 4 ods. 1 písm. c) Zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, prešiel do protismeru, kde narazil do oprotiidúceho motorového vozidla, pri ktorej zrážke došlo k usmrteniu jednej osoby a k zraneniu dvoch ďalších osôb. V danom prípade nespochybniteľne došlo k zásahu do osobnostných práv nebohého syna žalobcov ako aj jeho rodiny v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením či prinavrátením do pôvodného stavu. V rámci náhrady škody sa odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka - ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Ochrana osobnosti, tak ako je koncipovaná v ustanoveniach § 11 - 16 OZ je určitým rozvedením všeobecnej úpravy zakotvenej v Listine základných práv a slobôd.

42. Smrť poškodeného je však situácia, keď je z hľadiska pozostalých trestno-právna ochrana nedostatočná, rovnako ako klasická občianskoprávna ochrana prostredníctvom náhrady škody. Podľa § 13 má fyzická osoba právo hlavne domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Ak sa vzchádza z § 11 ako generálnej klauzuly, potom demoštratívny výpočet v § 13 (slovo „najmä“) umožňuje domáhať sa aj primeraného zadosťučinenia za neoprávnený zásah do života a zdravia. Všeobecne platí, že spôsob ochrany osobnosti musí byť primeraný povahe zásahu, pričom nutnosťou je stanoviť mieru závažnosti zásahu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

43. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce predmetom voľnej úvahy súdu, nie však jeho nepreskúmateľnou ľubovôľou. Súd musí vždy vychádzať z riadne zisteného skutkového stavu a na základe neho založiť svoje rozhodnutie na celkom konkrétnych a preskúmateľných hľadáiskách a dôkazoch.

44. Samotná závažnosť ujmy vznikutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri

určení tejto výšky súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.

45. Z ustanovenia § 13 vyplýva, že ak môže byť vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušnej morálnej satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k porušeniu osobnostných práv v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napravitelná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať ex offio. Sú to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania.

46. Skutočnosť, že ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka ukladá súdu výslovne prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, vedie k záveru, že sama závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch. Pri určovaní konečnej výšky peňažného zadosťučinenia je možné (dokonca nevyhnutné) v rámci sudcovskej úvahy a v súlade s princípom spravodlivosti prihliadnúť k rozmanitým momentom, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a tak bola v jednote naplnená požiadavka zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

47. V danom prípade rodine žalobcov nespochybniteľne vznikla nenapraviteľná ujma - strata jediného syna pričom k tejto strate došlo vo veku 20 rokov, keď citová väzba matka- syn, otec- syn bola veľmi intenzívna, vzhľadom na spoločne prežité roky a pritom nebohý syn mal na prahu dospelosti celý život pred sebou. Výpoveďou žalobcov a svedkyne bolo preukázané, že vzájomná citová väzba medzi rodičmi a synom bola silná, trávili spolu voľný čas, napriek tomu, že boli rozvedení a boli v intenzívnom kontakte. Je možné konštatovať, že žalobcovia neboli hmotne závislí od nebohého syna, avšak, táto skutočnosť je vyvážená silným putom so synom a negatívnym dopadom tejto tragickej udalosti na psychiku najmä žalobkyne, ktorá navštevovala psychoterapeuta. Závažným spôsobom bolo dotknuté právo žalobcov na ich súkromný a rodinný život, pričom vzhľadom na charakter zásahu je vylúčené domáhať sa morálneho zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 OZ a teda je dôvodné domáhať sa zaplata náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a to aj napriek skutočnosti, že žalovaný 1. rade vyjadril svoju ľútosť, bol za svoje protiprávne konanie právoplatne odsúdený a z jeho výpovede vyplýva, že táto tragická udalosť hlboko zasiahla do jeho duševnej sféry. Súd prihliadol pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy aj na majetkové pomery žalovaného v 1. rade.

48. Súd sa stotožňuje s tvrdením žalovaného v 2. rade, že pri náhrade nemajetkovej ujmy je nevyhnutné skúmať a prihliadať na všetky okolnosti prípadu, teda aj tie, ktoré sú na strane dotknutých osôb (v danom prípade nebohého syna žalobcov). Podľa ustálenej rozhodovacej praxe má aj správanie dotknutej osoby vplyv na určenie výšky nemajetkovej ujmy. Súd má však zato, že aj v prípade ak by syn žalobcov požíval návykové látky, táto skutočnosť vzhľadom k tomu, že nezapríčinil žiadnym svojim konaním dopravnú nehodu, nemôže mať vplyv na intenzitu zásahu do osobnostnej, rodinnej a citovej sféry rodičov, ktorí stratili jediného syna. Súd pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy vychádzal z tých okolností, že smrťou syna žalobcov bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma rodičom mladého človeka na prahu dospelosti vo veku 20 rokov. Vo vzťahu k žalobcom sa týmto neoprávneným zásahom pretrhla väzba k nebohému, založená na neopísateľne silnej rodičovskej láske. Vo vzťahu ku všetkým členom rodiny je možné konštatovať, že rodina, hoci aj rozvedená už nebude spĺňať minimálne svoju funkciu - výchovnú, ekonomickú prípadne ochrannú, emocionálnu. Členovia rodiny sa riadili ustálenými vzormi správania sa, každý člen rodiny plnil určitú sociálnu úlohu. Rodina je prostredie, s ktorým sme najviac spätí, výrazne nás ovplyvňuje a my ovplyvňujeme ju. Vytvára vlastné kultúrne prostredie, ktoré formuje osobnosť detí. Ale je aj obrazom doby a jej politických, sociálnych, ekonomických, kultúrnych, ekologických a iných podmienok a zásad, preto nemožno žalobkyňu vyčítať, že bola nútená pracovať v zahraničí. Rodina realizuje spoločenskú kontrolu nad svojimi príslušníkmi, zaisťuje rovnováhu medzi emocionálnymi potrebami svojich členov. Vzhľadom na smrť nebohého už rodina v pôvodnom zložení neuspokojí potreby lásky, bezpečia a neuspokojí základné emocionálne potreby.

49. Pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy súd zohľadnil jednak závažnosť ujmy, okolnosti, ktoré mali vplyv na vznik nemajetkovej ujmy, mieru zavinenia, ale aj na to v akej miere by mohla v konkrétnom prípade vo vzťahu k dotknutým osobám uvedené satisfakcia pôsobiť na zmiernenie následkov zásahu. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou. Je nespochybniteľné, že žiadna priznaná suma nenahradí rodičom ich syna, no môže zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom Občiansky zákonník nestanovuje maximálnu ani minimálnu výšku finančného zadosťučinenia, ktoré by však malo byť primerané, pričom jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu a nemôže tiež viesť k neprímeranému obohacovaniu sa, je súd toho názoru, že výška finančného zadosťučinenia, ktorá bola priznaná súdom, je postačujúca a primeraná vzhľadom na okolnosti prípadu ako aj závažnosť zásahu do nemajetkovej sféry a ústálenú judikatúru v obdobných veciach.

50. Súd vec posúdil podľa ustanovenia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka a skonštatoval, že ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv a je právne bezvýznamné, či k takémuto zásahu došlo zavinene alebo nezavinene. Porušením dopravných predpisov zo strany žalovaného v 1. rade došlo k tomu, že zo dňa na deň, náhle, šokujúco a nepredvídateľne prišli žalobcovia o jediného syna, teda jednu z najdôležitejších osôb svojho života, stratili osobu ktorej venovali veľkú časť svojho života, svoju lásku a dlhoročnú opateru, bez možnosti ďalšieho spoločného života. Súd tiež vychádzal z rozhodnutí rôznych súdov, napr. z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24 Co 479/2012 /za smrť syna pri dopravnej nehode bola priznaná náhrada vo výške 25.000,- Eur/, z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Cdo 154/2010 / za smrť dcéry pri dopravnej nehode bola priznaná náhrada vo výške 17.000,- Eur/, z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 MCdo 10/2013 / za smrť syna pri dopravnej nehode bola priznaná náhrada vo výške 8.300,- Eur/.

51. Na základe uvedeného súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku a priznal každému zo žalobcov právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,00 Eur, na úhradu ktorej sumy zaviazal žalovaného v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

52. Podľa čl. 4 ods. 1 Civilného sporového poriadku: ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

53. Výrok o náhrade trov konania sa s poukazom na čl. 4 ods. 1 Civilného sporového poriadku opiera o ustanovenie § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého: (1) Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci; v spojení s ustanovením § 262 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku: (1) O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. (2) O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

54. V prejednávanej veci súd priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pretože súd žalobe žalobcov čo do právneho základu vyhovel a konštatoval, že im vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška vždy závisí od voľnej úvahy súdu. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov v danej veci náhradu trov konania, respektíve nepriznať im právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote do 15 dní od doručenia rozsudku, ktoré sa podáva na Okresnom súd Rožňava a o odvolaní rozhodne Krajský súd v Košiciach.

Podľa ustanovenia § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Podľa § 365 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym

procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa odseku 2 citovaného § odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Podľa odseku 3 citovaného § odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 125 ods. 1,2,3 Civilného sporového poriadku podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. (2) Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. (3) Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (č. 233/1995 Z.z. - Exekučného poriadku).